

våra **ROVDJUR**

SVENSKA ROVDJURSFÖRENINGENS TIDNING

NO 4 2000 ÄRG. 17

PRIS 25 SEK

ROVDJURSMÖTEN

LEVA I VARGLAND

Fler attitydunder-
sökningar om varg.
Sidan 20

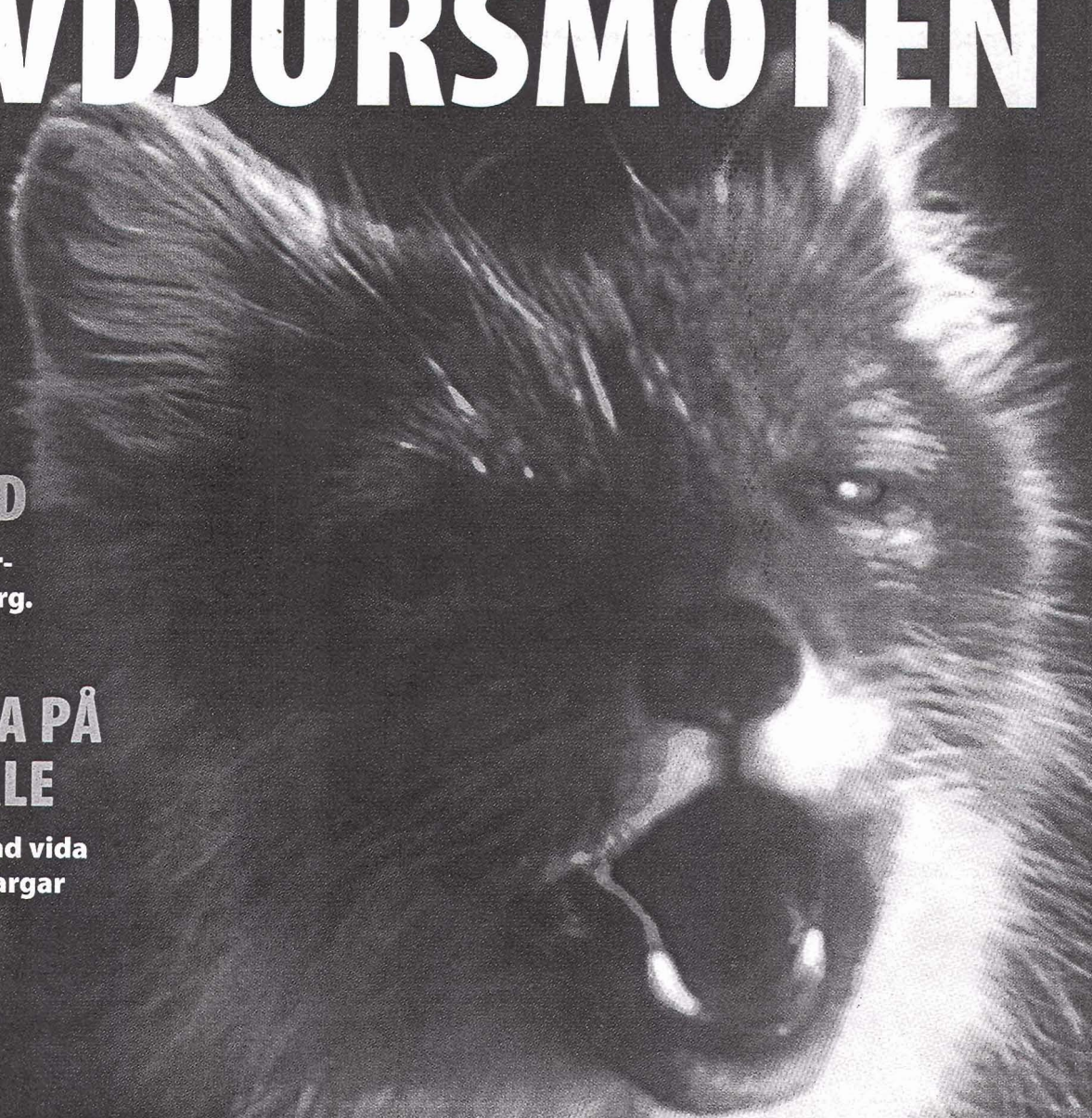
VARGARNA PÅ ISLE ROYALE

Ön som blivit känd vida
omkring för de vargar
som lever där.
Sidorna 21-24

OVANLIGT PROJEKT

Återanpassning av
svartbjörn i Idaho.
Sidorna 25-27

Bland polarvargar och
grizzlybjörnar på den
kanadensiska tundran

IDAHO BLACK BEAR REHABILITATION

ENGLISH VERSION FOLLOWS SWEDISH ONE

– Ett ovanligt björnprojekt

Varje år förlorar många björningar sina föräldrar i konflikter med människan. Här finns ett återanpassningsprogram som inte bara har betydelse för individen utan som även kan komma att få stor betydelse för en hel björnpopulation i framtiden.

TEXT OCH FOTO JANNIKKE RÄIKKÖNEN

● I juli månad reste jag till Idaho, USA, för att besöka ett ovanligt projekt som går ut på att rehabilitera föräldralösa svartbjörnar. Målet är att återintroducera dem till friheten.

Idaho Black Bear Rehabilitation ligger i en liten förort till staden Boise och drivs av Sally Maughan. Hon har rehabiliterat vilda djur över 20 års tid, men för 12 år sedan fick hon in sin första svartbjörn och sedan bestämde hon sig att hon skulle specialisera sig på dessa djur.

Till sin hjälp har hon viltbiologen John Beecham som anses vara en av Amerikas främsta svartbjörnexperter.

Om man bortser från etiska och andra aspekter, varför ska

man egentligen rent biologiskt rehabilitera björningar om det inte påverkar själva björnpopulationen? Björnar har låg reproduktionstakt och föder små kullar. För många dödsfall som bland annat beror på konflikter med människan skulle snabbt kunna ändra situationen för en björnpopulation. En viktig anledning är därför att när arten är hotad eller utrotningshotad spelar varje individ en avgörande roll för populationens överlevnad, då är det alldeles för sent att börja lära sig om hur man på bästa sätt kan återintroducera björningar för att rädda arten.

GODA RESULTAT

Att rehabilitera föräldralösa björningar utmanar naturligtvis den traditionella synen att det "inte går" att släppa tillbaka handuppfödda björnar till naturen. Men man ska komma ihåg att det här projektet sköts av människor med stor kunskap inom sitt område och att det statistiska resultatet av deras arbete talar sitt eget tydliga språk.

Sally Maughan har sin bostad bredvid björnanläggningen och har därför haft möjlighet att spendera tusentals timmar dag som natt med att iakttä svartbjörnarnas uppväxt. På detta sätt har hon skaffat sig stor kunskap och erfarenhet av utvecklingen under det första levnadsåret hos svartbjörn. Hon har genom åren utvecklat ett sofistikerat program för att föda upp och avvänja björningar som ger dem tillräcklig förberedelse att kunna anpassa sig till vilda björnar.

— Björnen Tas äter av eftertraktade pilträdsblad.

Vilda lekar hör till vardagen för 6 månader gamla svartbjörnar.

John Beecham arbetade hos Idaho Department of Fish and Game och hade flera års erfarenhet av rehabilitering av svartbjörn när han lämnade in den första björnen som blev startskottet för Idaho Black Bear Rehabilitation. Numera arbetar han som Research Management Specialist för The Hornocker Wildlife Institute. Där är han bl.a. involverad i 2 st svartbjörnsprojekt; ett i Yosemite National Park (Kalifornien) och ett i Grand Teton National Park (Wyoming) som fokuserar sig på svartbjörnsaktivitet och beteende i närheten av människor. Målet är att hitta fler förebyggande lösningar som minskar antalet problembjörnar som finns i dessa parker varje sommar.

Sally Maughan och John Beechams kunskaper och erfarenheter har gett enastående resultat, av de hittills 43 st släppta björnar som Idaho Department of Fish and Game placerat i detta projekt så blev endast en individ en sk. problembjörn.

De huvudsakliga orsakerna till att de omhändertagna björnarna förlorat sina föräldrar är tjuvjakt, jakt och bilolyckor. Eftersom det inte finns så många som kan ta emot och rehabilitera björnar i USA, kommer det även in björnar från andra stater. De släpps sedan alltid tillbaka till sin hemstat när rehabiliteringen är klar.

BJÖRNARNA TAS, WILLOW OCH WHISPA

Björningarna kommer vanligtvis in på våren när de bara är några veckor gamla, men det kan även komma in betydligt äldre björnar långt senare på året. Under de första månaderna när björnarna fortfarande är beroende av modersmjölk föder Sally upp dem med nappflaska, vilket är ett ganska mödosamt arbete. En unge på 6 veckor behöver t.ex. mat varannan timme! De avvänjs stegvis och är avvanda vid ca 5 månaders ålder.

Det fanns 3 st björningar intagna när jag besökte projektet, de var ca 6 månader gamla och alla var honor. Björnen Tas kom hit på grund av att hennes mor blivit påkörd av en lastbil. Whispa vandrade förvirrad helt ensam på någons tomt och Willow hittades i en väska som någon ställt vid grinden till Portland Zoo, som ligger i Oregon, med en lapp där det stod att hennes mor blivit dödad, med andra ord skjuten illegalt.

Jag hade förväntat mig att få träffa några dåsiga och inaktiva björnar eftersom det var mycket varmt, närmare 35°C när jag skulle besöka hägnet. Men så var inte fallet, aktiviteten var i full gång: de klättrade frenetiskt, jagade varandra och brotta-

“För att björningarna ska kunna överleva i idet tills det finns tillräckligt med mat i naturen, har man sett till att deras vikt överskrider vikten hos björnar som fortfarande finns med modern.”

pilträdsblad av grenar som Sally lagt ut. Den stora huvudattraktionen för björnarna verkade vara deras vattenbassäng. Jag undrade till en början vad det var som gjorde bassängen så intressant och fick förklaringen att björnarna ibland använder sig av en lek som går ut på att turas om att ta bassängen i besittning för att sedan försöka hindra de andra från att komma in. Då kan de i sin tur arbeta som ett team för att distrahera den ”regerande” björnen. Det gör att minst en björn till sist lyckas smita förbi och komma i bassängen, och den ”regerande” inser då att det inte går att hålla ställningarna längre. Det slutar sedan med att alla kastar sig i vattnet för att sedan göra explosiva språng ut ur bassängen och jaga varandra runt i hägnet samtidigt som det skvätter massvis med vatten från deras blöta pälsar.

TILLBAKA TILL FRIHETEN

Under höstmånaderna reducerar Sally kontakten med björnarna. För att skapa samma situation som förekommer i naturen och därmed förbereda björnarna för vinterdvala, minskas matmängden gradvis. Till sist avbryts matningen helt och alla aktiviteter runt hägnet hålls nere. När vädret blir kallare sover de längre varje morgon och somnar tidigare varje kväll. Till en början använder björnarna de iden som byggts i hägnet.

I December är det dags att placera ut björnarna, vilket innebär att de får fortsätta sin vinterdvala i frihet. Den lokala viltförvaltaren Jeff Rohlman har då spenderat många timmar med att leta efter lediga naturliga iden och med att bygga konstgjorda iden eftersom de naturliga inte räcker till.

Björnarna transporteras till ett stort skogsområde som heter Payette National Forest där dessa iden finns. De sövs i ett par timmar av John Beecham och de får en sista hälsokontroll och märks. En del individer utrustas med radiohalsband för att man ska kunna spåra björnarna till våren och vidare dokumentera frisättningen. Därefter placeras 2-3 st björningar i varje ide, syskon placeras alltid tillsammans.

För att björningarna ska kunna överleva i idet tills det finns tillräckligt med mat i naturen, har man sett till att deras vikt överskrider vikten hos björnar som fortfarande finns med modern. Det händer att björnarna någon gång under vintern lämnar idet för att undersöka omgivningen, men snön och vädret gör att de aldrig går långt och de återvänder snart till sitt ide för att fortsätta sin vinterdvala. På våren kommer de ut och efter en tid har de blandat sig med den vilda björnpopulationen.

Många är oroliga för att dessa björnar lättare skulle bli offer

inträffa vid ett flertal tillfällen, så skulle det indikera på att de inte klarar sig så bra på egen hand. Lyckligtvis har ingen rapport inkommit om att någon hittills dödat av jägare, men skulle det inträffa i ett enstaka fall så är det ett hot som även alla andra björnar står inför och därför skulle ett enstaka fall inte indikera på dålig rehabilitering. Som tidigare nämnts så blev en björn en sk. problembjörn. Eftersom det är viktigt att få reda på om man begått något misstag i rehabiliteringen och i sådant fall undvika samma misstag i framtiden, utredde man fallet mycket noga. Det visade sig att en av huvudorsakerna var att kort efter att björnen lämnat sitt ide, kom den i närheten av ett skogshuggar läger. Där började några personer regelbundet lägga ut mat till björnen, de tyckte att det var lite kul med en "camp-pet". Detta trots att dessa människor som arbetar i skogen är väl medvetna om vilka följder det kan få för björnen, uttrycket "a fed bear is a dead bear" känner de flesta till.

När lägret efter en tid packade ihop och gav sig i väg, började den besvära andra människor för att få mat. Man försökte flytta björnen två gånger utan något bra resultat, den tredje gången fångade man in björnen och den fick till sist leva sitt liv i djurparken Bear Country USA.

En viktig faktor för en lyckad släppning är alltså människors uppträdande i skogen. Andra centrala faktorer är tex. själva släppningsplatsen som måste vara ett bra björnhabitat och framför allt timingen, dvs i vilket stadiet i björnarnas uppväxt som de släpps. På hösten börjar björnarna visa samma beteende som de vilda björnarna har som kommer in vid den här tiden på året och det är just den här dramatiska förändringen av beteendet alla har väntat på. De är mycket lättskrämda och är ständigt på sin vakt, de flyr sin väg för småsaker som de aldrig annars skulle ha lagt märke till. Det är också vid denna tidpunkt kontakten med björnarna minskas och man förbereder dem för vinterdvalan. Svaret på varför

man låter björnarna fortsätta sin vinterdvala i frihet är alltså att det stämmer perfekt överens med deras beteendeutveckling. Adaption till livet i fångenskap skulle omöjliggöra ett projekt som detta, därför spelar timingen så stor roll.

SPONSRING FRÅN ORGANISATIONEN WSPA

Det är unikt ur svenska ögon sett att en verksamhet av detta slag kan få ligga i en förort, men både grannar och statsfullmäktige är mycket positiva till projektet. Sally samarbetar med bl.a. lokala skolklasser där eleverna får lära sig om björnar genom att de "adopterar" en björn och samlar på så sätt in pengar, men att rehabilitera björnar är inte billigt.

Allt arbete sker ideellt och för några år sedan när nästan alla ekonomiska resurser var slut gick organisationen WSPA - World Society for the Protection of Animals, in med akut sponsring av projektet. Sedan dess har samarbetet fortsatt och nu har WSPA sponsrat en ny anläggning som blev klar i juli 2000. Den består bl.a. av ett nytt hägn med bassäng, iden, trädstockar, bärbuskar m.m. Dessutom har man byggt 3 st spegelglasfönster som gör det möjligt att observera björnarna i hägnet utan att de kan se ut. Anläggningen gör det möjligt för Sally att ta emot 15 björnar samtidigt, vilket verkligen är tur för i skrivande stund har jag fått reda på att det finns 9 st björnar som är intagna och fler väntas komma in.

Idaho Black Bear Rehabilitation har inte öppet för allmänheten, men projektet har blivit känt genom en hel del publicitet i media både nationellt och internationellt. Bland annat så har BBC varit här och gjort en dokumentär om projektet och filmat några björnungar tills det är dags att släppa dem, den kommer att presenteras i dokumentärserien "Born to be wild". Programmet kommer att sändas på BBC den här hösten och senare på Discovery Channel.

Det är nödvändigt med uppmärksamhet eftersom de ekonomiska resurserna är knappa och desto fler människor som blir medvetna om detta projekt desto större är chansen att verksamheten kan fortsätta att lyckas genom bidrag från privatpersoner. Det hjälper inte bara björnar i Idaho, på många andra platser startas liknande projekt med de metoder man arbetat fram här. För den som vill veta mer och stödja Idaho Black Bear Rehabilitation, gå in på WSPA:s hemsida: <http://www.wspa.org.uk>. □

Svartbjörn

Ursus americanus

UTBREDNING: Alaska, Kanada, Nordamerika och norra Mexico.

HABITAT (LIVSMILJÖ): Träsk, skogar och bergsområden, sällan högre än 2100 m.

KÄNNETECKEN: Trots sitt namn är den geografiska variationen när det gäller pälsens färg mycket stor. Vanligast är svart eller brun och ibland med en vit eller ljusbrun fläck på bringan. De flesta har ett distinkt ljusbrunt nosparti. Ovanligare är de som har en vit eller "blå" päls.

REPRODUKTION: Parar sig i juni-juli. I idet januari-februari föds sedan 2 (vanligast)-4 st ungar som väger ca 200 gram. De stannar sedan hos modern upp till 2 år. I vissa områden med stor tillgång på föda får honan en kull varannat år, men i andra områden kan det gå så långt som 3-4 år mellan varje kull.

FÖDA: Svartbjörnar är klassificerade som rovdjur, men födan består huvudsakligen av örter, frukt, nötter, bär och annat växtmaterial. Annan föda är insekter, fisk och däggdjur.

HANE: mankhöjd ca: 90-105 cm, vikt ca: 92-267 kg, längd från huvud till svansspets ca: 137-188 cm. Honan är mindre.

LIVSLÄNGD: kan bli 23 år gammal (i mycket sällsynta fall ca 30 år).

HOT: Jakt, tjuvjakt och habitatförstörelse. Övrigt: Svartbjörnen kan nå imponerande 50 km/tim när den springer kortare sträckor. Dessutom är den en god simmare och klättrare.

KÄLLOR:

John O. Whitaker, Jr. (1998) National Audubon Society Field Guide to North American Mammals. Knopf, Inc. New York
David W. Macdonald (1984) Rovdjuren. Bonnier Fakta bokförlag AB

Published in a Swedish Magazine ROVDJUR

*ROVDJURSMÖTEN
BY JANNIKKE RÄIKKÖ*

*Came in Aug 2000
from Sweden*

Idaho Black Bear Rehabilitation - an unusual bear project

Many cubs lose their parents in conflicts with humans every year. This is a re-introduction program which not only has significance for the individual but can play a very important role for a whole bear population in the future.

TEXT AND PHOTO JANNIKKE RÄIKKÖNEN

In July I travelled to Idaho, USA, to visit an unusual project which rehabilitates black bears. The goal is to reintroduce them to the wild.

Idaho Black Bear Rehabilitation is located in a suburb to Boise and is run by Sally Maughan. She has been rehabilitating wild animals for over 20 years, but 12 years ago she got the first black bear and then she decided to specialise in these animals.

To her help she has the wildlife biologist John Beecham who is considered to be one of America's leading experts in black bears.

Except for ethical and other reasons why rehabilitate cubs if it does not affect the bear population? Bears have low reproduction and have small litter sizes. Too many mortalities which could be due to conflicts with humans, can rapidly change the situation for a bear population. One very important reason is therefore when the species is threatened or endangered every individual makes a difference and it would be too late to start learning how to reintroduce bear cubs in order to save the species.

SUCCESSFUL RESULTS

To rehabilitate orphaned cubs naturally challenges the traditional view that "you can not" release hand reared bears back to nature. But it should be noticed that this project is run by people with high competence in this field and the statistical results from their work speak its own clear language.

Sally Maughan lives beside the bear enclosure so she has had the opportunity to spend thousands of hours day and night watching the bears grow up. In this way she has gained a significant knowledge and experience of the black bears first year. She has developed a sophisticated program in raising and weaning cubs that gives them enough preparation in adapting to wild bears.

John Beecham worked for Idaho Department of Fish and Game and had experience in rehabilitating black bears, when he came with the first cub which became the starting shot for Idaho Black Bear Rehabilitation. Nowadays he works as Research Management Specialist for The Hornocker Wildlife Institute. He is involved in two black bear projects: one in Yosemite National Park (California) and one in Grand Teton National Park (Wyoming). Which focuses on black bear activity and behaviour near humans. The goal is to find more preventive solutions that reduce the numbers of problem bears which live in these parks every summer.

Sally Maughan's and John Beecham's knowledge and experience have given extraordinary results. Of the 43 released bears Idaho Department of Fish and Game placed in this project, only one became a so called problem bear.

The main reasons to why the cubs lose their parents is poaching, hunting and car accidents. Because there are not so many rehabilitation facilities in the USA that takes bears, cubs come in from other states as well. They are always released in their home state when the

THE BEARS TAS, WILLOW AND WHISPA

The cubs usually comes in spring only a few weeks old, but even much older cubs can come in later during the year. Under the first months when the cubs still are dependent on mothers milk Sally bottle feeds them which is a pretty hard work. A six weeks old cub needs formula every two hours! They are weaned when they are about five months old.

There was 3 cubs at the facility when I visited the project, they were about six months old and all were females. The bear Tas came here because her mother was hit by a truck. Whispa showed up on someone's property alone and Willow was found near the gate to Portland Zoo in Oregon with a note saying her mother has been killed, in other words shot illegally. Because it was very hot, almost 35⁰C, I expected to meet some very sleepy and inactive bears. But that was not the case. It was full activity: they climbed, wrestled and chased each other. Sometimes they took a short break and ate some fruit or willow leaves that Sally placed out for them. The main attraction for the bears seemed to be their swimming pool. The bears have a game were they alternate in taking possession of the swimming pool and prevents others from getting in. The other bears can then work as a team to distract the "reigning" bear. This finally allows one bear to get in the swimming pool, and the "reigning" bear then realises that it can't hold the position any more. The game ends with a explosive exit from the swimming pool chasing each other with a lots of water splashing from their wet furs.

BACK TO FREEDOM

Under the autumn months Sally reduces the contact with the bears. The food is gradually decreased to create the same situation which occurs in nature and with that prepare the bears for hibernation. Finally the feeding stops entirely and all activities around the enclosure are kept to a minimum. When the weather gets colder they sleep longer each morning and retire earlier each evening. In the beginning the bears use the dens in the enclosure.

In December it is time to set out the cubs, which means that they will continue their hibernation in freedom. The regional wildlife manager Jeff Rohlman have spent many hours in searching of dens, and he builds artificial dens because the natural ones are not many enough.

The bears are transported to Payette National forest were the dens are located. They are tranquillised for some hours by John Beecham so he can tag and give them a last health control. To document the release and track the bears in spring, some individuals are provided with radio collars. After that 2-3 cubs are placed in each den, siblings always stay together.

The cubs weight exceeds the weight of other cubs still with the female, so they can survive until food is plentiful. Cubs can leave their den during winter to investigate their surroundings, but the snow and weather prevents them to travel far away. They usually returns to the same den to continue the hibernation. After leaving the den in spring, they are soon living as a part of the wild bear population.

There is a concern that these bears are more easily going to fall victims for hunters. If it would happen consistently, it could indicate that they are not doing very well at surviving on their own. Fortunately there are up to this date no reports on cubs falling victims for hunters. But if it would happen occasionally, it is a threat all cubs face and not an indication on rehab failure.

One bear became a so called problem bear. Because it is important to find out if there is some mistake in the rehab and in that case try to avoid it in the future, the circumstances of the case was investigated. One of the main reasons was because she came close to a forest service camp. Some people there began to feed the bear regularly. They kept her there as a

"camp-pet". This in spite of the fact that these people who works in the forest knows what consequences it can have for the bear, the expression "a fed bear is a dead bear" is well known. When the camp left, the bear began to pester humans for food. It was relocated twice without any good results, after the third time she finally had to live her life in the zoological park Bear Country USA.

A very important factor for a successful release is therefore how humans behave in the forest. Other factors are for example the release site which must be a very good habitat for bears and the timing which means the development stage the bears are in when they are released. In the fall the bears begin to show the same behaviour as other wild orphans have, and this dramatic change of the behaviour are what everyone waited for. They are easily startled and very alert, they escape for small things they never would have noticed before. The contact with the bears is decreased and the bears are prepared for hibernation. The answer to why letting the bears continue their hibernation in the wild is because it is a perfect timing to their behaviour development. Adaptation to captivity would be devastating for a project like this, that is why the timing is so important.

SPONSORING FROM THE ORGANISATION WSPA

An operation like this in a suburb is unique from a Swedish perspective, but both neighbours and the city are very positive towards this project. Sally works with local schools where the children learn about bears through an adoption program and raise money, but rehabilitating bears does not come cheap.

All the work is done on a voluntary non-profit basis and some years ago when almost all the economic resources was finished the organisation WSPA- World Society for the Protection of Animals sponsored the project. Since then the co-operation has continued and now the WSPA sponsored a new enclosure which was completed in July 2000. It contains swimming pool, dens, tree trunks, berry bushes etc. In addition three one way mirrors are installed which makes it possible to see the bears without them seeing out. The enclosure makes it possible for Sally to take care of 15 bears at the same time, which is really fortunate because I just found out that there are 9 bears in the enclosure now, and more are expected to arrive. Idaho Black Bear Rehabilitation are not open to the public, but the project have been known through publicity in national and international media. BBC have been here to do a documentary about the project and filmed some cubs until it was time to release them. It will be presented in the program "Born to be Wild". The program will air this fall on the BBC and later on the Discovery Channel.

It is essential with public attention since the economical resources are scarce. The more people who knows about this project the better chance for the project to be successful through contributions from private persons. It will not only help bears in Idaho, in many other places similar projects are started with the same methods that are used here. If someone wants to know more and support Idaho Black Bear Rehabilitation, go to the WSPA homepage:
<http://www.wspa.org.uk>

Text on top p. 26, right column: "The cubs weight exceeds the weight of other cubs still with the female, so they can survive until food is plentiful."